

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

II.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 8-го Февраля — 1838 — Wilno. Вторек. 8-го Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санктпетербургъ, 31-го Января.

Приказъ по Отдѣльному Гвардейскому Корпусу.
25 Января 1838 года N. 16-й.

Въ С. Петербургѣ.

Сего числа удостоился Я получить Всемило-
вѣйшій Рескриптъ Государыни Императрицы, въ
которомъ Ея Императорскому Величеству благоу-
годно было изъять Высочайшее благоволеніе Гвар-
дейскому Корпусу, за сбереженіе во время пожара,
бывшаго въ Зимнемъ Дворцѣ, вещей Ихъ Импера-
торскимъ Величествамъ и Императорскому Семей-
ству принадлежащихъ.

Столь милостивое вниманіе Государыни Импе-
ратрицы, къ прямому вѣрноподданническому долгу
нашему, — Я почитаю себѣ особеннымъ счастьемъ
сдѣлать извѣстнымъ всемъ сослуживцамъ Моимъ,
будучи совершенно убежденъ, что всѣ они вполнѣ
раздѣлятъ со Мною чувства глубочайшаго благого-
венія, удостоясь такого лестнаго для каждаго отзы-
ва Ея Императорскаго Величества.

Прилагая при семь копію съ помянутаго Рес-
крипта, предписываю: прочесть оный, вмѣстѣ съ симъ
Приказомъ, во всѣхъ ротахъ, эскадронахъ и бата-
реяхъ; подлинный же Рескриптъ, какъ знакъ Все-
милостивѣйшаго благоволенія, которымъ Ея Величе-
ству благоугодно было осчастливить Отдѣльный Гвар-
дейскій Корпусъ, хранить въ Корпусномъ Штабѣ,
вмѣстѣ съ прочими Высочайшими Рескриптами.

Подписаль: *Генералъ-Фельдцейхмейстеръ.*
МИХАИЛЪ

Рескриптъ Ея Императорскаго Величества Госу-
дарыни Императрицы.

Ваше Императорское Высочество!

Посѣтивъ вчера, въ сопровожденіи Государя
Императора, Таврической Дворецъ, и осмотрѣвъ све-
зенное туда имущество, спасенное Гвардейскимъ Кор-
пусомъ изъ Зимняго Дворца во время пожара, Я
столько же была изумлена огромностію трудовъ его
и усилій, сколько тронута чувствомъ душевнаго у-
миленія, увидѣвъ ту неизмеримую заботливость, ко-
торая была приложена о сбереженіи вещей принад-
лежащихъ Его Императорскому Величеству, лично
Мнѣ и Нашему Семейству. Заботливость сія, обра-
щенная посреди тревоги и опасностей пожара на
сохраненіе даже самыхъ мелкихъ вещей, могла про-
исходить только отъ неограниченнаго усердія и пре-
данности чиновъ Гвардейскаго Корпуса къ Импера-
торскому Дому. Сей прекрасный подвигъ оцененъ
уже по достоинству Государемъ Императоромъ, — Я
же, слѣдуя влеченію искренняго чувства, и прино-
ся Вашему Императорскому Высочеству душевную
признательность Мою за личныя распоряженія Ваш-
ши въ этомъ дѣлѣ, убедительно прошу Васъ изъ-
явить благодарность Мою принимавшимъ въ ономъ
участіе Гг. Генераламъ, Штабъ и Оберъ-Офицерамъ
Гвардейскаго Корпуса, а всѣхъ нижнихъ чиновъ
оного, дѣйствовавшихъ съ столь достохвальнымъ и

Санкт-Петербургъ, 31-го Января.

ROZKAZ DZIENNY DO ODDZIELNEGO KORPUSU GWARDYI.
25-go Stycznia 1838 roku N. 16-ty.

W St. Petersburgu.

Dzisiaj miałem zaszczyt otrzymać Naymiłosiwszy
Reskrypt CESARZOWEY JEJ MOŚCI, w którym NAYJAŚNIEY-
SZEY PANI podobało się oświadczyć Naywyższe zadowo-
lenie Korpusowi Gwardyi, za uratowanie w czasie po-
żaru, w Zimowym Pałacu zdarzonego, rzeczy do ICH CE-
SARSKICH MOŚCI i CESARSKIEY FAMILI należących.

Tak łaskawa uwaga CESARZOWEY JEJ MOŚCI, na
prosty nasz obowiązek wiernych poddanych, — poczy-
tuję sobie za szczególne szczęście uczynić to wiadomemъ
wszystkim Moim towarzyszom służby, w zupełnem będą-
cym przekonaniu, że wszyscy oni podzielać będą ze Mną
w zupełności uczucia najgłębszego uwielbienia, zasłu-
żywszy na tak chlubną dla każdego pochwałę NAYJA-
ŚNIEYSZEY CESARZOWEY JEJ MOŚCI.

Załączając przy ninieyszemъ kopią pomienionego Re-
skryptu, zalecam: przeczytać go, wespół z tym Rozka-
zem Dziennym, we wszystkich rotach, szwadronach i
bateriach; autentyk zaś Reskryptu, jako pamiątka Nay-
łaskawszego zadowolenia, którym Cesarzowej JEJ Mo-
ści podobało się uszczęśliwić Oddzielny Korpus Gwar-
dyi, chować w Sztabie Korpusu, razem z innymi Nay-
wyższemi Reskryptami.

Podpisal: *Jenerał-Feldceigmistrъ*
МИХАИЛЪ

RESKRYPT NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY JEJ MOŚCI.
WASZA CESARSKA WYSOKOŚĆ!

Odwiedziwszy wczora, w towarzystwie CESARZA
JEGO MOŚCI, Pałac Taurycki, i obejrzawszy zwieziono
tam rzeczy, uratowane przez Korpus Gwardyi z Zimo-
wego Pałacu w czasie pożaru, byłam razem zdumio-
na ogromem jego trudów i usiłowań, jako też przejęta u-
czuciem serdecznego rozrzewnienia, widząc tę trudną
do uwierzenia troskliwość, jaką okazano w ratowaniu
rzeczy, należących do JEGO CESARSKIEY MOŚCI, do MNIE
osobiście i do NASZEY FAMILII. Troskliwość ta, okaza-
na pośród trwogi i niebezpieczeństw pożaru w ratowa-
niu rzeczy nawet drobniejszych, mogła tylko pocho-
dzić z nieograniczoney gorliwości i poświęcenia się Kor-
pusu Gwardyi ku CESARSKIEMU DOMOWI. Piękny ten
czyn został już podług wartości oceniony przez CESA-
RZA JEGO MOŚCI, — Ja zaś idąc za popędem szczerzego
uczucia, i zasyłając WASZEY CESARSKIEY WYSOKOŚCI ser-
deczną Moją wdzięczność za osobiste Wasze rozporzą-
dzenia w tej rzeczy, bardzo Was proszę oświadczyć
Moje podziękowanie mającym w niej uczestnictwo PP.
Jenerałom, Sztabom i Ober-Oficerom Korpusu Gwardyi,
a wszystkim jego rangom niższym, działającym z tak
chwalebą i wzorową gorliwością, rozkazać podzięko-
wać w MOJEM imieniu.

безпримѣрнымъ усердіемъ, приказать благодарить Моимъ именованъ.

Пребываю къ Вамъ навсегда искренно-доброжелательною.

На подлинномъ рескриптъ собственною Ея Императорскаго Величества рукою написано:

АЛЕКСАНДРА.

24 Января 1838.

Вѣрно: *Генералъ-Фельдцейхмейстеръ МИХАИЛЪ. (Р.И.)*

— Высочайшимъ Рескриптомъ, 23-го Октября м. г., Всемилостивѣйше принята въ число дамъ меньшаго креста ордена *Св. Екатерины*, Л. К. *Ридигеръ*, супруга Генералъ-Адъютанта Ридигера.

— Высочайшимъ Приказомъ, 28-го Января, произведены, за отличіе по службѣ, изъ Полковниковъ въ Генералъ-Маіоры: Исправляющій должность Начальника 5-го Округа Корпуса Жандармовъ, *Шнелъ*, съ утверженіемъ въ сей должности; Командиръ Староингерманландскаго пѣхотнаго полка, *Скобелъцинъ*, съ назначеніемъ Командиромъ 2-й бригады оной же дивизіи; Командиръ Ноноингерманландскаго пѣхотнаго полка, *Адлербергъ 2-й* съ оставленіемъ при прежней должности. (С. П.)

— Высочайшими указами данными Правительствующему Сенату, нижепоименованные чиновники, которые, по засвидѣтельствованію ихъ Начальствъ, при усердномъ и безпорочномъ отправленіи своихъ должностей, выслужили въ настоящихъ чинахъ узаконенные сроки, Всемилостивѣйше пожалованы: согласно удостоенію Правительствующаго Сената: 24 *Декабря*: Ординарный Профессоръ Астрономіи при Виленской Обсерваторіи Коллежскій Советникъ *Петръ Славинскій*, въ Статскіе Советники; — 31-го *Декабря*: Советникъ Гродненской Казенной Палаты Временнаго о конфискаціи имѣній Отдѣленія 7-го Класса Семень *Демьяновичъ*, въ Коллежскіе Советники; Титулярные Советники: Минскаго Губернскаго Правленія Секретарь Временной Экспедиціи Степанъ *Сушковскій*, Протоколистъ Минскаго Межеваго Суда Титусъ *Шишко*, въ Коллежскіе Ассессоры; Надворные Советники. Советникъ Правленія Виленской Медикохирургической Академіи Иванъ *Вашкевичъ*, Ординарный Профессоръ Виленской Медикохирургической Академіи Адольфъ *Абихтъ*, Экстраординарный Профессоръ сейже Академіи Адамъ *Бѣлькевичъ*, Операторы Врачебныхъ Управъ: Докторы Медицины: Виленской *Гаддей Грегина* и Гродненской *Антонъ Савицъ* въ Коллежскіе Советники. (С. В.)

Баръ, 11-го Января

Сегодня въ половинѣ девятаго часа здѣшніе жители приведены были въ ужасъ землетрясеніемъ, которое сколько можно было замѣтить, имѣло направленіе отъ запада къ югу; оно сопровождалось сильнымъ подземнымъ гуломъ, и продолжалось три минуты.

Кисненевъ, 12-го Января.

Вчера въ 35 минутъ девятаго часа по полудни, здѣшніе жители встревожены были сильнымъ шумомъ, за которымъ раздался подземный ударъ; потомъ началось колебаніе земли съ сильнымъ трескомъ стѣнъ въ домахъ, крышъ, стукомъ дверей, оконъ, мебели, паденіемъ нѣкоторыхъ вещей. Два удара еще сильнѣйшіе довершили всеобщій страхъ. Многие въ испугъ выбѣжали изъ домовъ. Шумъ, гулъ, трескъ деревьевъ, домовъ и другихъ зданій, вой и крикъ домашнихъ животныхъ, усугубляли ужасъ. Благодареніе Богу, это явленіе продолжалось не болѣе минуты; потомъ все утихло и термометръ поутру показывалъ только 15 градусовъ морозу, при облачномъ небѣ. Не осталось ни одного зданія, которое не было бы болѣе или менѣе повреждено: въ однихъ треснули стѣны, опали карнизы, разбились окна, повреждены печи, треснули трубы на крышахъ, другіе обвалились. Здѣшніе старожилы не запомнятъ такого сильнаго землетрясенія.

Въ концѣ Ноября мѣсяца начались здѣсь небольшіе морозы. Въ началѣ Декабря пошелъ ледъ на рѣкѣ *Днѣстрѣ*, протекающей на границѣ Бессарабіи, и съ 15 числа морозы постоянно возвышались до 1-го Января и доходили до 24 град., потомъ уменьшались; выпалъ снѣгъ около полуаршина, и морозы опять усилились, и вчерашній день утромъ термометръ показывалъ — 23°.

Сороки (въ Бессарабіи), 12 Января.

Вчерашняго дня по полудни въ 10-мъ часу, мы поражены были сильнымъ землетрясеніемъ, которое продолжалось около 5-хъ минутъ и сопровождалось двумя подземными ударами — одинъ за другимъ послѣдовавшими, по направленію съ востока на западъ. Первоначальный ударъ изумилъ всѣхъ и уподоблялся проѣзду экипажа по мостовой, — потря-

Zostaję ku Wamъ nazawsze szczerze życzliwą.

Na autentyku Reskryptu Własną Jey Cesarskiej Mości ręką napisano:

ALEXANDRA.

24-go Stycznia 1838 r.

Zgodno: *Jenerał-Feldceigmistrz MICHAŁ. (R. I.)*

— Przez Naywyższy Reskryptъ 23-go Października zesłego roku, Nayłaskawiey przyjęta do liczby Dam mnieyszego krzyża orderu *Sw. Katarzyny L. K. Ridiger*, żona Jenerał-Adjutanta Ridigera.

— Przez Naywyższy Rozkazъ Dzienny, 28-go Stycznia, podniesieni, za odznaczenie się w służbie, Półkownicy na Jenerał-Majorów: Pełniący obowiązekъ Naczelnika 4-go Okręgu Korpusu Zandarmów *Schnel*, z utwierdzeniem na tymъ obowiązku; Dowódzca Staro-Ingermanlandzkiego pólku pieszego *Skobelcyn*, z назначеніемъ Dowódzcą 2-ey brygady teyże dywizyi; Dowódzca Nowo-Ingermanlandzkiego pólku pieszego *Adlerbergъ 2-gi*, z pozostaniem na dotychczasowymъ obowiązku. (P. P.)

— Przez Naywyższe Ukazy, dane Rządzącemu Senatowi, niżej wyrażeni Urzędnicy, którzy, podługъ zaświadczenia ichъ Zwierzchności, przy gorliwemъ i nięnagannemъ sprawowaniu swychъ obowiązkówъ, wystużyli w swychъ rangachъ ustanowione terminy, Nayłaskawiey mianowani, zgodnie z uznaniemъ Rządzącego Senatu: 24-go *Grudnia*: Zwyczajny Professorъ Astronomii przy Wileńskimъ Obserwatoryumъ, Radzca Kollegialny *Piotr Sławiński*, Radzca Stanu; — 31-go *Grudnia*: Radzca Grodzieskiej Izby Skarbowey Czasowego o konfiskacie majątkówъ Oddziału, 7-mey klasy *Symon Demjanowicz*, Radzca Kollegialnymъ; Radzcy Honorowi: Mińskiego Rządu Gubernialnego Sekretarzъ Expedycyi Czasowey *Stefan Sułkowski*, Protokolista Sądu Granicznego Mińskiego *Tytusъ Szyszko*, Kollegialnymi Assessorami; Radzcy Dworu: Radzca Rządu Wileńskiej Medyko-Chirurgicznej Akademii *Jan Waszkiewicz*, Zwyczajny Professorъ Medyko-Chirurgicznej Akademii *Adam Bielkiewicz*, Operatorowie Urzędówъ Medycznych, Doktorowie Medycyny: Wileńskiego *Tadusz Hreczyna* i Grodzieskiego *Antoni Sawicz*, Radzcami Kollegialnymi. (G. S.)

Bar, 11-го Stycznia.

Dzisiaj o pół do dziesiątej, mieszkańcy tuteyszy strwożeni byli trzęsieniemъ ziemi, które, ile można było dostrzedz, miało kierunekъ od zachodu ku południowi, z mocnymъ szumemъ podziemnymъ, i trwało trzy minuty.

Kiszeniew, 12-го Stycznia.

Wczora o 35 minutъ na dziewiątą z południa, mieszkańcy tuteyszy strwożeni byli mocnymъ łoskotemъ, po którymъ dała się czuć eksplozja podziemna; potemъ zaczęło się trzęsienie ziemi z mocnymъ trzeszczeniemъ ścianъ w domachъ, dachówъ, stukiemъ drzwi, okien, mebli i upadkiemъ niektórychъ rzeczy. Dwie eksplozje, jeszcze mocniejsze, przejęły wszystkichъ powszechnymъ strachemъ. Wielu w przelęknieniu wybiegło z domówъ. Szum, łoskot, trzaskъ drzewъ, domówъ i innychъ budowli, wycie i krzykъ zwierzątъ domowych, podwajały tę okropność. Dzięki Naywyższemu, fenomenъ tenъ trwał nie dłużej nad minutę; po czemъ wszystko się uciszyło, a termometrъ zrana skazywałъ tylko 15 stopni mrozu, przy zachmurzonemъ niebie. Żadney nie zostało budowy, któraby mniej lub więcej nie została uszkodzoną: w jednychъ pękały ściany, upadły gzymsy, porozbijały się okna, uszkodzone zostały piece, popękały się kominy na dachachъ, inne zapadły. Starzy ludzie nie pamiętają takъ mocnego trzęsienia.

Ku końcowi Listopada pokazały się tu niewielkie mrozy. Na początku Grudnia zaczęła iśćъ kra na rzece *Dniestrze*, przebiegającejъ granice Bessarabii, a od dnia 15 mrozy statecznie się powiększały do 1-go Stycznia i dochodziły do 24 stopni, potemъ się zmniejszyły; wypadłъ śniegъ prawie na pół arszyna i mrozy wzmożyły się znowu, a wczora zrana termometrъ skazywałъ 23°.

Soroki (w Bessarabii) 12-го Stycznia.

Wczora o godzinie dziesiątej wieczoremъ byliśmy przestraszeni mocnymъ trzęsieniemъ ziemi, trwającymъ około trzechъ minutъ, z dwókrrotną eksplozją, — które jedna po drugiej nastąpiły, w kierunku od wschodu na zachód. Pierwsza eksplozja zdumiła wszystkichъ i podobna była do przejeżdżającego po bruku pojazdu, — wstrząśnienie ziemi, nieustannie się powiększającъ, dało

сеніе земли, безпрестанно увеличиваясь, объяснило причину этого; но другой ударъ и потрясеніе, были столь сильны, что зданія съ трескомъ колебались. Столы, стулья, домашняя утварь и посуда, все запрыгало, а двери, какъ будто дѣйствіемъ какой волшебной силы, распахнулись настежь, — птицы упали съ нашествовъ и сѣдались своихъ; лай собакъ и ревъ рогатого скота приводилъ въ трепетъ самыхъ бестрашныхъ; — къ счастью послѣдствія этого явленія, здѣсь незначительны, въ некоторыхъ только домахъ образовались трещины.

Подобнаго землетрясенія никто изъ жителей нашего города не запомнитъ; утверждаютъ, что бывшее въ 1829 году Ноября 14-го, было столь же сильно и продолжительнѣе нынѣшняго; но тогда оно было водообразное; землю, такъ сказать колебало, а нынѣ трепетаніе ея было сильнѣе. Зима и у насъ постоянная, съ сильными морозами и глубокимъ снѣгомъ.

Богодаровка *)

Вчера, 11-го Января, въ 9-ть часовъ по полудни, при тихой, ясной и морозной погодѣ, здѣсь ощущаемо было землетрясеніе. При подземномъ гулѣ и грохотѣ въ воздухѣ, подобно налетающей бурѣ, сильный ударъ продолжался отъ 5-ти до 8-ми секундъ, при чемъ ставни оконъ сильно стучали о стѣны, а трескъ и скрипъ вновь поставленныхъ брусчатыхъ строеній слышенъ былъ почти за полверсты. — Легкое, постепенно усилившееся трясеніе чувствуемо было минутъ за пять до удара, а минуты три спустя замѣтно еще было дрожаніе воды въ сосудѣ. Стѣнные часы остановились за четверть часа до удара, что могло произойти только отъ колебанія протѣчнаго качанія маятника, коего направленіе было ЮВ на СЗ; слѣдственно все землетрясеніе продолжалось не мене 18-ти минутъ. — Люди, случившіеся въ то время на дворѣ, увѣряютъ, что, предъ самымъ ударомъ, надъ горизонтомъ, на СЗ, блеснула молнія, а за нею раздался трескъ въ воздухѣ. А. Г. — в.

Кіевъ, 12 Января.

Вчерашняго числа въ 9 минутъ 10 часа по полудни, чувствуемо было здѣсь довольно сильное землетрясеніе, съ большимъ гуломъ, продолжавшееся до двухъ минутъ, если не болѣе, направленіе его было, какъ кажется, съ Западной стороны.

Каленецъ-Подольскъ, 13 Января.

11-го числа въ вечеру, въ 55 минутъ 9 часа, чувствуемо было здѣсь землетрясеніе. Оно шло отъ Севера къ Югу. Сначала подземный гулъ былъ подобенъ стуку вѣдущаго экипажа; это продолжалось съ минуту; потомъ сдѣлался сильнѣе такъ, что живущіе въ нижнихъ этажахъ испугались и выбѣжали изъ домовъ. Строенія тряслись; стѣны и кровли деревянныхъ зданій трещали, черепицы падали съ крышъ. Въ домахъ все зашаталось и заколыхалось. Это продолжалось около трехъ минутъ.

Житомиръ, 12 Января.

11-го числа по полудни въ половинѣ 9-го часа, въ Губернскомъ городѣ Житомирѣ, чувствуемо было землетрясеніе, которому предшествовалъ небольшой гулъ. Оно продолжалось болѣе четырехъ минутъ.

Хотинъ, 15 Января.

11-го числа по полудни въ 9-ть часовъ, въ городѣ Хотинѣ произошло, при необыкновенномъ гулѣ, сильное землетрясеніе, продолжавшееся болѣе четырехъ минутъ, до такой степени, что всѣ вообще строенія были повреждены и жители находились въ большой опасности. Никто изъ здѣшнихъ жителей не запомнитъ подобнаго явленія.

Оргѣевъ, 12 Января.

11-го числа въ началѣ 9-го часа по полудни, чувствуемо было въ городѣ Оргѣевѣ землетрясеніе, имѣвшее направленіе отъ Северо-Востока къ Юго-Западу; оно началось подземнымъ гуломъ. Колебаніе было сначала слабое, потомъ усилилось и продолжалось около трехъ минутъ. Въ это время стѣны и двери въ домахъ трещали.

— Намъ пишутъ изъ Харькова, отъ 13-го Января, что 11-го числа, около половины десятаго часа вечера, и тамъ было ощущаемо землетрясеніе, продолжавшееся около полуминуты. Колебаній было три: первое едва замѣтное, второе весьма ощутительное, третье слабое, какъ-бы слѣдствіе предыдущаго. Направленіе ударовъ было отъ сѣверо-востока къ юго-востоку. Погода во время землетрясенія была ненастная; вслѣдъ за землетрясеніемъ все утихло, и небо было покрыто облаками.

(Жур. Tygodnik Petersburski сообщая извѣстіе о многихъ случившихся у насъ землетрясеніяхъ содержитъ замѣчаніе, что вся нынѣшняя зима представляетъ удивительное состояніе атмосферы, по-

знать tego przyczynę; ale druga eksplozja i wstrząśnienie tak były mocne, że domy z łaskotem wahały się. Stoły, krzesła, sprzęty domowe i naczynia, wszystko się poruszyło, a drzwi, jakby skutkiem czarującej jakiej mocy, otworzyły się na wściąż; — ptactwo domowe pospadało z żerdzi, na których siedziało; wycie psów i ryczenie bydła rogatego, najsmielszych strachem przejmowały; — szczęściem skutki tego zjawiska, nie bardzo są znaczne, w niektórych tylko domach porobiły się rysy.

Podobnego trzęsienia ziemi nikt z mieszkańców naszego miasta nie pamięta; mówią, że trzęsienie w roku 1829 Listopada 14-go, było także mocne i dłużej trwało, jak teraz; ale w ten czas było ono faliste; ziemia, że tak powiemy, wahała się, a teraz drżenie jej było mocniejsze. Zimą mamy stałą, z wielkimi mrozami i głębokimi śniegami.

Bohodarowka *)

Wczora, 11-go Stycznia, o dziewiątej z południa, wśród cichej, jasnej i mroźnej pogody, dało się tu uczuć trzęsienie ziemi. Przy podziemnym łaskocie i szumie w powietrzu, jakby w czasie zbliżającej się burzy, mocna eksplozja trwała od 5 do 8-miu sekund, przy czym okienice mocno stuknęły o ściany, a trzask i skrzypienie nowych zabudowań drewnianych, słyszane były prawie o pół wiorsty. — Lekkie, coraz wzmagające się trzęsienie, słyszane było pięć minutami pierwej przed eksplozją, a po upływie trzech minut postrzeżone jeszcze było drżenie wody w naczyniu. Zegary ściennie zatrzymały się kwadransiem pierwej przed eksplozją, co mogło być tylko skutkiem kołysania przeciwnego ruchu wahadła, którego kierunek był z południo-wschodu na północo-zachód; a zatem całe trzęsienie ziemi trwało nie mniej nad 18 minut. — Ludzie, którzy w ówczesny znajdowali się na podwórzu, zapewniają, że przed samą eksplozją, nad horyzontem, w stronie północo-zachodniej mignęła błyskawica, a po niej rozległ się łaskot w powietrzu. A. G. — w.

Kijow, 12-go Stycznia.

Wczora o godzinie dziewiątej minucie dziesiątej wieczorem, dało się tu uczuć z wielkim łaskotem dość mocne trzęsienie ziemi, które trwało do dwóch, jeżeli nie więcej minut; kierunek jego był, jak się zdaje, ze strony zachodniej.

Kamieniec-Podolski, 13-go Stycznia.

Dnia 11-go, o 55 minucie na dziewiątą wieczorem, dało się tu czuć trzęsienie ziemi, w kierunku od północy na południe. Z początku łaskot podziemny podobny był do turkotu jadącego pojazdu; trwało to blisko minuty; potem tak się powiększył, że na pierwszem piętrze mieszkający przelecieli się i wybiegli z domów. Budowy trzęsły się, ściany i dachy domów drewnianych trzeszczały, dachówki spadały z dachów. W domach wszystko się poruszało i kołysało. Trwało to około trzech minut.

Zytomierz, 12-go Stycznia.

Dnia 11-go, o pół do dziewiątej z południa, w Gubernialnym mieście Zytomierzu, dało się czuć trzęsienie ziemi, poprzedzone niewielkim łaskotem, które więcej czterech minut trwało.

Chocim, 15-go Stycznia.

Dnia 11-go, o godzinie dziewiątej wieczorem, w mieście Chocimie, wśród nadzwyczajnego łaskotu, dało się czuć mocne trzęsienie ziemi, więcej czterech minut trwające do tego stopnia, że wszystkie w ogólności budowy zostały uszkodzone, a mieszkańcy w wielkiem zostawali niebezpieczeństwie. Zaden z tutejszych mieszkańców nie pamięta podobnego trzęsienia ziemi.

Orgiejew, 12-go Stycznia.

Dnia 11-go, o godzinie dziewiątej wieczorem, dało się czuć w mieście Orgiejewie trzęsienie ziemi, w kierunku od północo-wschodu na południo-zachód, podziemnym łaskotem poprzedzone. Trzęsienie było na przód słabe, potem się wzmoгло i około trzech minut trwało. W czasie tym ściany i drzwi w domach trzeszczały.

— Donoszą z Charkowa pod dniem 13 Stycznia, że dnia 11 około pół do dziesiątej wieczorem, dało się i tam czuć trzęsienie ziemi, blisko półminuty trwające. Wstrząśnięciem było trzy: pierwsze ledwo było dostrzeżone, drugie bardzo widoczne, trzecie słabe, jakby skutek poprzedzającego. Kierunek trzęsienia był z północo-wschodu na południo-wschód. Stan atmosfery w czasie trzęsienia był niepogodny; wraz po trzęsieniu ziemi wszystko się uspokoiło, a niebo pokryte było chmurami.

(W Tygod. Petersb. przy wiadomości o trzęsieniach ziemi w różnych miejscach zdarzonych, zrobiono uwagę, że cała tegoroczna zima przedstawia szczególny stan atmosfery, pokazujący, iż się w niej coś nadzwyczaj-

*) Село, близъ Верхнеднѣпровска, Екатеринославской Губерніи.

*) Wieś, blisko Werchnednieprowska, Gubernii Ekaterynoslawskiej.

казывающее въ ней что-то чрезвычайное. Издавна мезанимать столь сухаго воздуха; въ Петербургѣ ртуть въ барометрѣ держится на высочайшей точкѣ, а нерѣдко превосходить знакъ постоянной погоды, чего съ начала барометрическихъ наблюденій никогда не случалось. Такое состояніе воздуха, на страдающихъ хроническими болѣзнями подобно дѣйствовать, какъ и чрезвычайная сырость. Въ Петербургѣ и окрестностяхъ а даже во всей Россіи, при постоянныхъ морозахъ встрѣчается недостатокъ снѣга; атмосфера кажется преисполнена электричествомъ; машины для ея произведенія, дѣйствуютъ съ сугубою силою, а идіоэлектрическія тѣла съ первымъ прикосновеніемъ приходятъ въ нормальное состояніе.)

— Въ Земледѣльческой Газетѣ напечатано слѣдующее письмо изъ Саратова: „У насъ въ Саратовской губерніи начало зимы достойно замѣчанія. Она началась довольно поздно — около 1-го ч. текущаго Декабря, т. е. выпалъ небольшой снѣгъ. До того была какая-та странная, очень холодная засуха, такъ что Волга стала около 16-го Ноября, и ледъ осыпало не снѣгомъ, а земляною пылью. И теперь снѣгу почти нѣтъ: чуть бѣлѣютъ поля; досель у насъ большая часть жителей ѣздитъ на лѣтнихъ экипажахъ. Морозы стоятъ лютые; при сѣверномъ вѣтрѣ нерѣдко восходятъ до 28 градусовъ. Земля сдѣлалась точно желѣзною и уже промерзла аршина на два (?). Подобнаго начала зимы никто здѣсь не запомнитъ. Всѣ опасаются, какъ бы чрезвычайныя стужи, при недостаткѣ снѣга, не сдѣлали вреднаго вліянія на озимые хлѣба и сады. Любопытно знать, какъ началась зима въ другихъ мѣстахъ Россіи. Какое дѣйствіе произведутъ эти чрезвычайные холода на землю и растенія, — это заслуживаетъ особенное вниманіе людей наблюдательныхъ, для вывода результатовъ при будущемъ урожаѣ.“

A. Leopoldow.

21 Декабря 1837. Саратовъ.

Примѣчаніе редакціи З. Г. По дошедшимъ извѣстіямъ, и въ другихъ мѣстахъ Россіи, также и здѣсь въ С. Петербургѣ, нынешняя зима началась и продолжается подобнымъ же образомъ, т. е. безъ снѣгу и временемъ съ сильными морозами. Опасенія о вредѣ отъ такой зимы на хлѣба и деревья напрасны; корни и стволы растеній не убиваются морозомъ во время зимы, когда нѣтъ въ нихъ обращенія соковъ, а страдаютъ и гибнутъ отъ морозовъ хлѣба весною, когда пойдутъ молодые всходы. Морозъ губитъ растеніе только тѣмъ, что замораживаетъ въ немъ соки, разрываетъ его расширеніемъ сосуды растенія, а прямо на твердыя части, на древесину, не имѣетъ вреднаго дѣйствія. Если стволы березы, липы и проч., не закрытыя ни чѣмъ отъ морозовъ во всякую зиму, остаются всегда цѣлы, то корни въ землѣ еще вѣрнѣе должны сохраняться. Надѣемся и увѣрены, что озимые хлѣба отредатся будущаго весною благополучно. (Спб. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 6-го Февраля.

Здѣшній Магистратъ отъ 26-го ч. с. м. сдѣлалъ объявленіе, коимъ приводитъ во всеобщее извѣстіе милостивый рескриптъ Его Величества Императора НИКОЛАЯ по случаю принятія предложеннаго ему права гражданскаго города Берлина. Что касается заведенія предположеннаго учредить на счетъ суммы подаренной симъ великодушнымъ Монархомъ подъ названіемъ *Гражданскаго Николаевскаго Гошпитала*, определено, передать въ собственность сему заведенію просторную площадь въ большой Франкфуртской улицѣ, принадлежащую къ городу, издержки на постройку зданія и устройство помѣщеній на 100 чел., простирающіяся до 25,000 рейхстал. отпустить изъ Берлинскихъ общественныхъ суммъ; Императорское же пожертвованіе, оставить при заведеніи какъ ненарушимый фондъ. (G. C.)

— Не только въ столицѣ, но и въ другихъ городахъ Государства отпраздновалось торжество, въ память эпохи освобожденія Пруссіи отъ нашествія Французовъ. Всѣ волонтеры, участвовавшіе въ военныхъ дѣйствіяхъ 1813, 1814 и 1815 годовъ, въ день торжества собрались вмѣстѣ и въ пріятельской бесѣдѣ обновляли воспоминанія о минувшемъ. (O. F. Ц. II.)

А в с т р і я.

Вѣна, 1-го Февраля.

Генералъ-Маіоръ *Дандоло* бывшій командиромъ эскадры въ Левантѣ, назначенъ начальникомъ эскадры въ Адриатическомъ морѣ.

— Здѣсь получено радостное извѣстіе для Императорской Фамиліи, что Ея Велич. Королева Оби-и хъ Сицилій беременна. Ея Имп. Выс. Эрцгерцогиня *Софія* не выходитъ еще изъ своихъ комнатъ. Сегодня балъ у Императрицы.

чазнаго дѣіе. Од вѣковъ не паміагаю такеу су- chości powietrza; w Petersburgu, merkuriusz w barometrze prawie bez przerwy utrzymuje się na najwyższym punkcie, a nie raz daleko przechodzi znak stałej pogody, co się od początku obserwacyi barometrowych nigdy nie zdarzyło. Na cierpiących choroby chroniczne taki stan powietrza działa podobnie, jak zbytńia wilgoć. W Petersburgu i okolicach, owszem w całej Rosyi, przy ciągłych mocnych mrozach, daje się czuć niedostatek sniegu; atmosfera zdaje się przeciążona elektrycznością; maszyny do jej wydobywania służące, działają z podwójnym natężeniem, a ciała idiolektryczne prawie za pierwszym dotknięciem przychodzą do stanu normalnego).

— W Gazecie Rolniczej czytamy list z Saratowa następujący: »U nas w Gubernii Saratowskiej początek zimy godzien jest uwagi. Zaczęła się dość późno — około dnia 1-szego bieżącego Grudnia, wypadł śnieg nie wielki. Pierwiy była jakaś dziwna, bardzo zimna susza tak, że Wołga stanęła około 16-go Listopada, i lod pokryty został nie sniegiem, ale piaskiem. I teraz prawie nie ma sniegu: zaledwo bieleją pola; dotąd u nas większa część mieszkańców jeździ kołami. Mrozy panują srogie; przy wietrze północnym często dochodzą do 28-miu stopni. Ziemia stała się jakby żelazna, i już na dwa arszyny umarżała (?). Takiego początku zimy nikt tu nie pamięta. Wszyscy lękają się, ażeby nadzwyczajne zimno, przy niedostatku sniegu, nie uczyniło szkodliwego wpływu na zboża ozime i ogrody. Ciekawą byłoby wiedzieć: jak się zaczęła zima w innych miejscach Rosyi? Jaki wywrą skutek te nadzwyczajne mrozy na ziemię i rośliny, — zasługuje to na szczególną uwagę badaczy, dla uczynienia wniosku o następnym urodzaju.«

A. Leopoldow.

21 Grudnia 1837 r. Saratow.

Uwaga Redakcyi Gaz. Rol. Podług otrzymanych wiadomości, i w innych miejscach Rosyi, jako też i tu w S. Petersburgu, zima teraźniejsza zaczęła się i trwa podobnymże sposobem, to jest: bez sniegu i niekiedy z wielkimi mrozami. Obawy, ażeby takowa zima nie zaszkodziła zbożu i drzewom, są próżne; korzenie i same rośliny nie lękają się mrozow w czasie zimy, kiedy soki w nich nie krążą, a zboża cierpią i giną od mrozow wiosną, kiedy puszczają młode wschody. Mroz gubi rośliny tylko przez to, że zamraża w nich soki, rozrywa je przez rozszerzenie próżni roślin, a prosto na twarde części, na drzewo, nie ma wpływu szkodliwego. Jeżeli pni brzozy, lipy i t. d., niczém nie zakryte w czasie mrozow w każdej zimie, zostają zawsze całe, tedy korzenie w ziemi pewniey jeszcze powinny zachować się bez uszkodzenia. Spodziewamy się i jesteśmy pewni, że zboża zimowe następney wiosny szczęśliwie się odrodzą. (G. S. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Berlin, 6-go Lutego.

Magistrat tutejszy wydał dnia 26 b. m. obwieszczenie, w którym podaje do wiadomości publiczney uprzejme piśmo NATJAŚNIWSZEGO CESARZA NIKOŁAJA, z powodu przyjęcia ofiarowanego mu prawa obywatelstwa miasta Berlina. Co do zakładu mającego się wznieść z daru tego szani-łomyślnego Mонарchy pod nazwą *Obywatelskiego Szpitala Mikołaja*, uchwalono tym końcem, aby zakładowi temu przekazać na własność obszerny plac na wielkiej ulicy Frankfortskiej, należący do miasta, koszta na zabudowania tegoż i urządzenie pomieszczenia na 100 osób, wynoszące 25,000 tal., z funduszu gminy Berlińskiej opędzić, dar zaś CESARSKI, jako wieczysty, fundusz dla zakładu tego pozostawić. (G. C.)

— Nie tylko w stolicy, ale i w innych głównych miastach Monarchii Pruskiej, obchodzono w dniu 3 b. m. roczystość oswohodenia Pruss od najazdu Francuzów. Wszyscy ochotnicy, którzy mieli udział w bitwach, w latach 1813, 1814 i 1815, zgromadzili się na przyjacielską ucztę i w tym dniu odnawiali radośne wspomnienia. (G. R. K. P.)

A u s t r y a.

Wiedeń, 1-go Lutego.

Generał-Major *Dandolo*, dotychczasowy dowódzca eskadry w Lewancie, mianowany dowódczą eskadry na zatoce Adryatyckiej,

— Otrzymało tu radośną wiadomość dla rodziny Cesarskiej, że Jey Kr. Mość Królowa Obojga Syocylii jest przy nadziei. Jey G. W. Wys. Arcy-księżna *Zofia* nie wychodzi jeszcze ze swych pokojow. Dzisiaj bal u Cesarzowej Jey Mości.

— Пишутъ изъ Праги: Сильные въ нынѣшнюю зиму морозы, кажется на собакъ особенно предное произвели вліяніе. Недавно у двухъ собакъ оказались знаки бѣшенства, и они покусали четырехъ человекъ, изъ коихъ одинъ умеръ уже отъ водобоязни. Также 8 чел. по неосторожности по натопленіи каменными углями и по закрытіи заблаговременно трубы, едва незадохнулись и только скорымъ медицинскимъ пособіемъ спасены.

— Изъ Аграма уведомляютъ, что тамъ какъ и во всей Кроаціи, выпало чрезвычайно много снѣга, такъ что со вѣсьмъ нельзя проѣхать по дорогамъ. Также приводятъ всѣхъ въ ужасъ волки, которые будучи лишены всякой пищи, наводятъ страхъ на сельскихъ жителей, причиняють опустошенія и нападаютъ на людей и скоть. (A.P.S.Z.)

Франція.

Парижъ, 30-го Января.

Король предсѣдательствовалъ вчера въ Совѣтѣ Министровъ и потомъ занимался съ Президентомъ Совѣта.

— Въ письмѣ Генерала *Аллара* сообщено о смерти Королевы *Серданагъ*, старой и почтенной *Сомроу-Беггеумъ*. Генералъ *Аларъ* прибывъ въ Сердану уже не нашелъ ее въ живыхъ и вручилъ ей внуку золотую табакерку, посланную *Людвикомъ Филиппомъ* сей Княгини. *Сомроу-Беггеумъ* имѣла 96 лѣтъ отъ роду; она оставила своимъ наследникамъ имѣнія на 50 милл. фр.

— Вчера слѣдственный судья дѣлалъ допросъ *Видоку* въ теченіи шести часовъ.

— Вчера говорили здѣсь на биржѣ, что Англійскіе Министры всѣ вдругъ подали въ отставку. *Temps* замѣчаетъ объ этомъ слухъ: „Но письмамъ изъ Лондона отправленнымъ сюда въ субботу вечеромъ, можемъ увѣрить, что о такой мѣрѣ ни слова не говорили. Вѣроятно, что если бы Министры встрѣтивъ затрудненія по Канадѣйскому дѣлу, захотѣли отступить, то сдѣлали бы это прежде принатія *Шилева* предложенія, а не послѣ.“

1-го Февраля.

Герцогъ и Герцогиня *Орлеанскіе* и Герцогъ *Немурскій* 29-го ч. пр. м. удостоили присутствіемъ своимъ балъ Австрійскаго Посланника. На этотъ пиръ продолжавшійся до 5 час. утра, приглашено было 2,200 особъ.

— *Charte de 1830* содержитъ слѣдующее: „Многіе оппозиціонные журналы нѣсколько дней стараются представить будто Военное Министерство подвергнуто тайному и противузаконному вліянію. По ихъ мнѣнію, приличіе было бы быть Герцогу *Орлеанскому* Военнымъ Министромъ; онъ предпринялъ бы наименованіе и съ каждымъ днемъ лучше бы узнавалъ управленіе военными дѣлами. Журналы эти вѣроятно не могутъ представить ни одного доказательства, въ подтвержденіе мнѣнія, съ которымъ мы рѣшительно несогласны.“

— По донесеніямъ *Bon Sens*, Министерство составило проектъ закона, который долженъ быть предложенъ Палатамъ въ отношеніи *Алжира*. Полагаютъ, что нужно будетъ 60,000 чел., чтобы осадить Африканскія наши владѣнія, со включеніемъ *Константины*. — Другой здѣшний журналъ говоритъ: „Навѣрное можемъ уведомить, что Министерство въ будущемъ засѣданіи намѣрено предложить проектъ закона, опредѣляющаго увеличеніе нашей сухопутной силы. Кромѣ 21,500 чел., которые до экспедицій въ *Тафну* и *Константину* были действительнымъ составомъ нашей Африканской арміи, должно было отправить еще туда 23,000 чел.; и теперь дѣло въ томъ, чтобы пополнить недостатокъ, происшедшій отъ сего въ нашемъ войскѣ. Имѣетъ ли Министерство другія еще причины къ увеличенію действительнаго состава войска, мы не можемъ утвердительно сказать. Но мы полагаемъ, что Палаты безъ затрудненія примутъ сей законъ.“

— Письма изъ *Мадрита* отъ 22 Января сообщаютъ о невыгодномъ положеніи *Испаніи*. Въ этотъ день известны тамъ были првія здѣшней Палаты Депутатовъ и чисто Министерское рѣшеніе, которымъ они окончены. Известно было, что *Испанія* ничего не должна ожидать болѣе отъ *Франціи*. Ужасная эта истина, которая разрушила столько надеждъ и уничтожила такъ много обольщеній, всѣхъ умы привела въ волненіе. Изступленные торжествуютъ, такъ какъ ихъ предсказанія исполнились; умѣренные кажутся очень пораженны, и каждый, кто имѣлъ о *Франціи* благоприятное мнѣніе, находится въ подозрѣніи.

— Въ письмѣ изъ *Байонны* отъ 28 ч. пр. м. содержится: „*Д. Карлосъ* 24-го ч. былъ еще въ своей главной квартирѣ *Людю*. Колонна командуемая *Мериномъ* и *Цавалою*, осаждаютъ окрестности дось *Аркось*. Какъ скоро въ *Тоledo* получено извѣстіе объ

— *Donoszą z Pragi*: Mocne mrozy tegoroczney zimy, zdaje się, na psów szczególniey szkodliwe wywarły wpływ. Niedawno u dwóch psów odkryto znaki wściekliwości, gdy pokąsały czterech ludzi, z których jeden umarł już od wodowstrętu. Niedawno 8 osób przez nieostrożność mało się tu nie udusiło, gdy po wypaleniu węglami kopalnemi zawczasie piec zamknięto, i tylko śpieszną lekarską pomocą uratowani zostali.

— Z *Agramu* donoszą, że tam, jak i w całej *Kroacji*, wypadła wielka ilość śniegu, przez co przejazd na drogach zupełnie został zatamowany. Również niemałym nabawiają strachem wilki, które będąc pozbawione wszelkiego pożywienia, roznoszą postrach i spustoszenie dla mieszkańców wsi, napadając na ludzi i bydło. (A.P.S.Z.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 30 Stycznia.

Król przewodniczył wczora na Radzie Ministerjalnej, a potem pracował z Prezydentem Rady.

— Przez list *Jenerała Allard*, dowiadujemy się o śmierci *Królowej Serdanah*, starej i sławnej *Somrou-Begghum*. *Jenerał Allard*, za przybyciem swoim do *Sardanah*, nie znalazł już jej przy życiu i wręczył wnukowi jej złotą tabakierę, którą *Ludwik Filip* przeznaczył dla *Xiężny Somrou-Begghum*; miała 96 lat wieku; dziedzicom swym zostawiła około 50 mil. fran.

— *P. Vidocq* był wczora słuchany przez Sędziego instrukcyjnego przez sześć godzin.

— Wczora na tutejszey giełdzie mówiono, że *Angielscy* Ministrowie wszyscy podali się do uwolnienia. *Temps* czyni następującą uwagę nad tą pogłoską: „Podług listów, które w sobotę wieczorem z *Londynu* przybyły, możemy zapewnić, że o takim kroku zgoda nie było mowy. Zdaje się nawet pewnem, iż jeśli Ministerjum, skutkiem trudności, na które natrafiło przy zapytaniu względem *Kanady*, chciało by ustąpić, toby nastąpiło przed, nie zaś po przyjęciu wniosku *Peela*.“

Dnia 1 Lutego.

Xiążę i Xiężna Orleańscy, oraz *Xiążę Nemours*, zaszczytli obecnością swoją dnia 29 z. m. bal, dany przez *Posła Austriackiego*. Na tę ucztę, która trwała do godz. 5-tej, zaproszono było 2,200 osób.

— *Charte de 1830* zawiera, co następuje: „Rozmaite dzienniki oppozycyjne od kilku dni usiłują opisywać Ministerjum Wojenne, jako podległe tajnemu i przeciwnemu ustawom wpływowi. Podług nich, najwłaściwiej byłoby *Xięciu Orleańskiemu* być Ministrem Woyny; przedsięwzięły on mianowania i codziennie więcej poymowałby zarząd spraw wojskowych. Dzienniki te zapewna nie mogłyby wyprowadzić żadnej przyczyny, mogącej usprawiedliwić to twierdzenie, któremu najmocniej zaprzeczamy.“

— *Bon Sens* donosi, że Ministerjum ułożyło projekt do prawa, który ma być przełożony Izbowi względem *Algieru*. Rozumieją, że potrzeba będzie 60,000 ludzi, ażeby osadzić *Afrykańskie* posiadłości łącznie z *Konstantyną*. — Inny tutejszy dziennik udziela: Możemy teraz za rzecz pewną donieść, że Ministerjum postanowiło przełożyć na przyszłym posiedzeniu projekt do prawa, względem powiększenia naszego wojska lądowego. Oprócz 21,500 ludzi, które przed wyprawą do *Tafny* i *Konstantyny* tworzyły rzeczywisty skład naszej *Afrykańskiej* armii, potrzeba było wystać teraz jeszcze 23,000 ludzi; idzie dopiero o to, ażeby przez to zapewnić ubytek, sprawiony w naszym wojsku. Azali Ministerjum ma jeszcze inne przyczyny do powiększenia zwyczajnej siły, musimy jeszcze zawiesić swoje zdanie. Rozumiemy jednak, że Izby bez trudności przyymą to prawo.“

— Listy z *Madrytu* pod d. 22 Stycznia, w posępnych farbách malują położenie *Hiszpanii*. Tego dnia wiadome tam były rozprawy naszej Izby Deputowanych i czysto ministerjalne wotowanie, przez które rozprawy te ukończone zostały. Wiadomo, że *Hiszpania* nic więcej niema oczekiwać od *Francyi*. Okropna ta pewność, która zniweczyła tak wielkie nadzieje i zniszczyła tak wiele omamień, przyprowadziła umysły wszystkich do wielkiego wzburzenia. Exaltowani tryumfują, gdyż przepowiednie ich spełniły się: umiarkowani, zdają się być bardzo smutni, i każdy, który o *Francyi* miał przyjaźne zdanie, staje się podeyrzanym.

— W liście z *Bayonny* pod d. 28 z. m. czytamy: „*Don Carlos* d. 24 miał główną swoją kwaterę w *Llodio*. Kolumna dowodzona przez *Merino* i *Zavala* oblegała okolice *Los Arcos*. *Toledo*, jak tylko otrzymano tam wiadomość o zagrażających poruszeniach *Ba-*

опасныхъ движеніяхъ Базиліо *Garcia*, она объявлена на военномъ положеніи.“

— Письма съ Испанскихъ границъ уведомляютъ, что бывший духовникъ *Донъ-Карлоса* попалъ въ немилость, и замѣненъ Капуцинскимъ Монахомъ *Ларрага*. Происшествіе это произвело большое впечатлѣніе между Карлистами.

2-го Февраля.

Король давалъ вчера аудіенціи Греческому Посланнику, Префекту Гардскаго Департам. и Графу *Сенъ-Пріестъ*, а потомъ занимался съ Интендентомъ Королевскаго Дома.

— Палата Депутатовъ совершила сегодня публичное засѣданіе, въ которомъ Генер. *Жакелино* уведомилъ о пенсіонѣ 10,000 фр. требуемомъ для Графини *Данрельмонъ*, и предлагалъ уменьшить эту сумму до 6,000 фр. Совѣщаніе о томъ отсрочено.

— Полагаютъ, что коммиссія назначенная для разсмотрѣнія предложенія о костюмахъ депутатовъ предложить такъ, что все останется по прежнему, т. е. что всякому депутату предоставится на волю или являться въ какомъ угодно костюмѣ, или просто въ черномъ фракѣ.

— Министерскій жур. *Presse* подтверждаетъ мѣтвѣ о предполагаемомъ увеличеніи арміи какъ для пополненія недостатка въ Африкѣ, такъ и по необходимости при многочисленныхъ переворотахъ въ Европеекой политикѣ, принять сильнѣйшее и внушающее уваженіе состояніе, именно по дѣлу общаго мира.

— Говорятъ о уничтоженіи постановленія, по которому дѣти не могутъ быть принимаемы въ воспитательный домъ, пока полицейскій комиссаръ въ присутствіи матери не приметъ протокола о семь дѣтвѣ, такъ какъ отъ исполненія сего распоряженія, убійства дѣтей значительно увеличились.

— По письмамъ изъ Барселлоны отъ 24 ч. пр. м. *Кабрера* 11 Января при Мора перешелъ черезъ Эбро для осажденія Фальзета на шесть часовъ отъ Таррагоны; такъ какъ между тѣмъ отправлены противъ него значительныя силы, то онъ отступилъ черезъ рѣку и обратился къ Нижней Аррагоніи.

— Изъ Логроньи пишутъ отъ 23 ч. пр. м. что *Д. Карлосъ* не рѣшился идти на Мадридъ но обратился въ Кантавіехъ, гдѣ *Кабрера* обязался приготовить значительныя запасы.

— Легитимистскій журналъ *l'Europe* уведомляетъ, что Баронъ *Ваерстъ* (издатель Бреславльскій газеты), прибылъ въ Карлистскую квартиру и вскоре по прибытіи имѣлъ у *Донъ-Карлоса* аудіенцію.

3-го Февраля.

Герцогъ *Фриасъ* и Г. *Истурисъ* оставляютъ завтра Парижъ и отправляются въ Мадридъ.

— Въ одномъ здѣшнемъ журналѣ содержится: „Утверждаютъ, что Министерство ожидаетъ теперь съ опасеніемъ депешей изъ Алжира, которыя доставятъ результатъ новыхъ переговоровъ открытыхъ съ стороны Маршала *Вале* съ *Абдель-Кадеромъ*. Генералъ - Губернаторъ отправилъ двухъ парламентаріевъ въ лагерь *Абдель-Кадера* требуя отъ него объясненій на счетъ его поступковъ и напоминая наконецъ объ исполненіи Тафискаго трактата, изъ котораго еще многіе важныя пункты не исполнены. Отвѣтъ Эмира еще неизвѣстенъ; но при его волнательномъ образѣ мыслей, должно опасаться что требованія Маршала *Вале*, будутъ имѣть слѣдствіемъ формальный разрывъ.“ (*A.P.S.Z.*)

А н г л и я.

Лондонъ, 31-го Января.

Ганноверскій Посоль Баронъ *Минхаузенъ* въ субботу въ частной аудіенціи поднесъ Ея Велич. свою вѣрющую грамоту. Вечеромъ Королев. Прусскій Посоль Баронъ *Бюловъ* и Секретарь Посольства Графъ *Секендорффъ* съ многими Министрами приглашены были къ Королеви на обѣдъ. Между прочими знатными особами находился также на обѣдѣ Австрійскій уполномоченный Г. *Гумеллауеръ*. 14 и 21 Февраля Королева будетъ давать приемъ.

— Придворная газета уведомляетъ о наименованіи командующаго въ Канадѣ Генералъ-Лейтенанта Сиръ *Джонъ Кольборна*, кавалеромъ ордена Бани большаго креста и о наименованіи Г-на *Линга*, Католика, Директоромъ придворной канцеларіи на мѣсто умершаго Г-на *Рупелла*.

— Министерство имѣетъ намѣреніе съ 1 Апрѣля наст. г. увеличить составъ всѣхъ линійныхъ полковъ. По исполненіи сего предположенія, около 10,000 чел. должно будетъ въ Сѣверо-Американскія колоніи.

— Нижняя Палата отсрочена третьяго дня до 2-го Февраля.

— *Times* опять дѣлаетъ насмѣшку надъ частнымъ посѣщеніемъ Лордами *Мельбурнолзъ* и *Пальмерстонолзъ* Королевы. *Sun* считаетъ это только завистью и напоминаетъ, что Торіи при прежнемъ Королѣ у-

silio Garcia, ogłoszone zostało w stanie oblężenia.

— Listy od granic Hiszpanii donoszą, że dotychczasowy spowiednik *Don Carlosa* wpadł w niełaskę i zamieniony został przez Kapucyna *Larraga*. Wypadek ten wielkie pomiędzy Karolistami sprawił wrażenie.

Dnia 2.

Król dawał wczoraj posłuchania Posłowi Greckiemu, Prefektowi Departamentu Gard i Hrabieciu *Saint Priest*, a potem pracował z Intendentem listy cywilney.

— Izba Deputowanych miała dzisiaj publiczne posiedzenie, na którym Jenerał *Jacqueminot* oznaymił o pensyi 10,000 fr. żądanej dla Hrabiny *Damremont*, i wniosł potem, ażeby summę tę zmniejszyć do 6,000 fr. Narady o tym przedmiocie zostały odłożone.

— Rozumieją, że Kommissya, wyznaczona do rozpatrzenia przełożenia względem ubioru Deputowanych, postanowi, że wszystko się zostanie po dawniejszemu, t. i. że każdemu Deputowanemu wolno będzie ubierać się podług upodobania, albo wprost ukazywać się w czarnym fraku.

— Dziennik Ministeryalny *Presse* potwierdza wiadomość o zamierzonym powiększeniu armii, tak dla dopełnienia woyska w Afryce, jako i dla konieczności, ażeby przy licznych trudnościach, jakie się okazują w polityce Europeyskiej, przybrać mocniejszy i poważniejszy nakazujący stanowisko, mianowicie w interesie powszechnego pokoju.

— Mówią o zniesieniu postanowienia, podług którego, dzieci nie inaczej mogą być przyjmowane do domu podrzutków, niż Kommissarz Policyyny niesporządził protokółu, o tym akcie, w obecności matki: gdyż od wprowadzenia tego rozporządzenia, dzieciobójstwa powiększyły się uderzającym sposobem.

— Podług listów z Barcellony pod dniem 24 z m., *Cabrera* d. 11 Stycznia pod Mora przeszedł za Ebro dla oblężenia Falset, które leży prawie na 6 godzin drogi od Tarragony; gdy tymczasem przeciwko niemu natychmiast wystano zostały znaczne siły, tedy znowu cofnął się za rzekę i udał się ku Niższej-Arragonii.

— Z Logrono donoszą pod d. 23 z. m., że *Don Carlos* niezdeterminował się iść na Madryt, lecz ma się udać do Cantavieja, gdzie *Cabrera* zapewnia znaczne zgromadzić zapasy.

— Dziennik legitymistyczny *l'Europe* donosi, że Baron *Vaerst* (wydawca gazety Wroclawskiej) przybył do głównej kwatery Karolistowskiej i wkrótce po przybyciu miał u *Don Carlosa* posłuchanie.

Dnia 3.

Xiążę *Frias* i P. *Istariz* opuszczają jutro Paryż, udając się do Madrytu.

— Jeden z tutejszych dzienników donosi: „Zapewniają, że Ministerjum oczekuje w tym momencie, z niejaką obawą, depeszy z Algieru, które mają udzielić rezultat nowych ze strony Marszałka *Valée* z *Abdel-Kaderem* rozpoczętych układow. Gubernator Jeneralny wystął dwóch Parlamentarzy do obozu *Abdel-Kadera*, żądając od niego wyjaśnień względem jego postępowania, i wzywając go nakoniec do wypełnienia traktatu T. fneńskiego, którego wiele jeszcze ważnych punktów pozostało niewykonanych. Odpowiedź Emira nie jest jeszcze wiadomą; lecz przy uporнымъ jego sposobie myślenia, potrzeba się lękać, że wezwania Marszałka *Valée*, będą miały za skutek formalne zerwanie.“ (*A.P.S.Z.*)

ANGLIA.

Londyn, dnia 30 go Stycznia.

Poseł Hannoverski Baron *Münchhausen*, w sobotę na audyencyi prywatney złożył Jey Kr. Mości swe listy wierzytelne. Wieczorem Poseł Kr. Pruski Baron *Bülow* i Sekretarz legacyi Baron *Seckendorff*, z wielu Ministrami, zaproszeni byli do stołu Królowey. Między wielu innemi znakomitemi osobami, znajdował się także na obiedzie u Jey Kr. Mości Pełnomocnik Austryacki P. *Humelauer*. Dnia 14 i 21 u Królowey będą pokoje.

— Gazeta Dworu donosi o mianowaniu dowodzącego w Kanadzie Jenerał-Porucznika Sir *John Colborne*, Kawalerem Orderu Łaziebnego wielkiego krzyża i o mianowaniu P. *Lynch*, katolika, na jednego z Dyrektorów Kancellaryi Dworu, na miejsce zmarłego Pana *Roupel*.

— Od dnia 1 Kwietnia ter. roku, Ministerjum ma zamiar powiększyć skład wszystkich półków liniowych. Po wykonaniu tego środka, woysko w osadach Północno-Amerykańskich wynosiliby około 10,000 ludzi.

— Izba Niższa wczoraj odroczoną została do dnia 2-go Lutego.

— *Times* znowu czyni sobie żart z częstego odwiedzania Królowey przez Lordów *Melbourne* i *Palmerstona*. *Sun* postrzega w tém samę tylko zawiść i przypomina, że Torysowie tymże Ministrom za przeszłe-

прекали тѣхъ же Министровъ, что они такъ рѣдко посѣщали дворъ.

— Миссіонеръ Іосифъ *Вольфъ* при весьма слабомъ здоровьи прибылъ изъ Америки въ Ковсь, куда ожидается изъ Франціи своей супруги (прежней Леди Эстеръ *Стангопе*) и дѣтей. Въ продолженіи послѣднихъ двухъ лѣтъ, посѣтилъ онъ Арабію и Абассинію, проповѣдывалъ вездѣ Евреямъ и идолопоклонникамъ, но на пути въ Мекку, потерпѣлъ побой отъ Бедуиновъ, заболѣлъ въ Годейдагѣ, отплылъ оттуда въ Гиндостанъ а потомъ на островъ Св. Елены. Отсюда онъ отправился въ Сѣверную Америку, гдѣ посвященъ въ Епископы Нью-Джерсей. *Г. Адамсъ* представилъ его въ Вашингтонѣ на конгрессъ, гдѣ онъ говорилъ о важности миссій. Онъ теперь въ Англіи ожидаетъ смерти.

— По извѣстіямъ съ Золотыхъ Береговъ *) въ Эльминѣ, Голландской колоніи, близъ Капа-Кистъ, произошла мятежь; Губернаторъ съ 300 чел. сдѣлалъ вылазку; но они частію убиты частію взяты въ плѣнъ. Это происшествіе причинило большое опасеніе купцамъ соседственныхъ волоній на тѣхъ берегахъ. *Morning Herald* сообщаетъ письмо отъ 16-го Ноября изъ Капа-Кистъ-Кестъ съ пространнымъ описаніемъ сего несчастія. Голландскій Эльминскій Губернаторъ и 6 Европ. Офицеровъ Голландскихъ колоній пали жертвою варварства туземцевъ, которыми Голландское Правительство владѣло 150 лѣтъ. 40 бѣлыхъ солдатъ, 60 работниковъ и 40 рекрутъ изъ Батавіи, кромѣ многихъ невооруженныхъ умерщвлены и Негры показывали части тѣлъ на рынкѣ Такорари. Смертоубійства эти приписываютъ мщенію за споръ, который былъ нѣсколько лѣтъ между бѣлыми и туземцами.

— Изъ Буэнос-Айреса уведомляютъ, что на границахъ Боливіи начались непріятельскія дѣйствія. Генералъ *Фелипе Гередиа*, 13 ч. пр. ж. съ 250 чел. конницы близъ Гумагуаки разбилъ Болевійцевъ и взялъ амуницию а также большое количество орудій, лошадей и лошаковъ.

— По извѣстіямъ изъ Гибралтара отъ 18 ч. с. м., 16 ч. тамъ произошло сильное землетрясеніе, но не причинило вреда, торговныя дѣла были въ весьма худомъ состояніи. (A.P.S.Z.)

Г е р м а н і я.

Штутгардъ, 30-го Января.

Въ прошлую ночь въ 1 часъ по полуночи въ новой типографіи книжной лавки И. Г. Котта, произошла пожаръ. Усердію и ревности пожарной команды, гражданъ и военныхъ обязаны тѣмъ, что въ этомъ огромномъ зданіи сгорѣла только небольшая часть словолитни. Черезъ часъ уже пламя было остановлено. Прибытіе Его Велич. Короля на мѣсто пожара, побудило еще болѣе къ дѣятельности и усердію подоспѣвшихъ скоро на помощь гражданъ, которые привыкли видѣть предъ собою благородный примѣръ въ особѣ Короля.

Фрейбургъ, 26-го Января.

Сегодня по утру въ 4 часа нашъ городъ былъ пробужденъ отъ сна пожарною тревогою, когда въ одной части огромнаго Университетскаго зданія по невѣстной причинѣ, открылся огонь. Немедленно отовсюду оказана помощь и пламя обнявшее уже часть стропиль, остановлено, и такимъ образомъ избавились отъ великаго бѣдствія, которое угрожало особенно сокровищамъ огличной Университетской библіотеки.

Франкфуртъ на М., 1-го Февраля.

Съ давняго времени распространяютъ слухъ, что союзныя центральныя власти будутъ уничтожены. Но эта молва преждевременна, какъ можно заключить изъ того обстоятельства, что мѣсто недавно умершаго Королев.-Баварскаго Директора верховнаго апелляціоннаго суда *Г. Гейриха* при союзной центральной комиссіи, занялъ другой и сего послѣдняго со дня на день сюда ожидаютъ. Съ другой стороны Королевско-Пруссскій Тайный Совѣтникъ и Совѣтникъ въ Министерствѣ Внутрен. Дѣлъ и Польщии, *Г. Матисъ*, который во время своего здѣсь пребыванія, пользовался всеобщимъ уваженіемъ, скоро возвратится въ Берлинъ и вступить въ свои важныя должности.

И т а л і я.

Римъ, 25-го Января.

Французскія газеты ошибочно извѣстили о болѣзни Папы, Его Святѣйшество находится въ вѣдѣльномъ здравіи и каждый день прогуливается.

— *Diario* опровергаетъ сообщенное въ многихъ иностранныхъ журналахъ извѣстіе о вторичномъ появленіи холеры въ Неаполѣ.

*) Африканскія берега между рѣками Сукръ и Волжа въ длину на 47 миль отъ В. на З.

го Крѳла czynili zarzuty, że tak mało bywali u dworu.

— Миссіонеръ *Жозефъ Вольфъ* в нader зруинованымъ станіе здравіа przybył z Ameryki do Cowes, gdzie oczekiwać będzie swojej żony (dawniey Lady Esther Stanhope) i dzieci z Francyi. W ostatnich dwóch latach zwiadzil on Arabią i Abissynią, nauczał wszędzie żydów i pogan, lecz na drodze do Mokki został zбиты kijmi przez Beduinów, zachorował w Hodeidah, odpłynął ztamąd do Hindostanu, a potem na wyspę Sw. Heleny, zkad udał się do Ameryki Północney, gdzie poświęcony był na Biskupa New-Jersey. P. Adams wprowadził go w Washingtonie na kongress, przed którym mówił o ważności misyy. Teraz w Anglii oczekuje śmierci.

— Podług wiadomości z pobrzeża Złotego *) w Elminie, osadzie Holleenderskiej, niedaleko Cape-Coast, bunt wybuchnął. Gubernator we 300 ludzi uczynił wyciezkę, lecz ci częścią zabici częścią wzięci w niewolę. Smutny ten wypadek pomiędzy kupcami sąsiednich osad na tych brzegach, sprawił wielką obawę. *Morning-Herald* pod 16 Listopada udziela list z Cape Coast-Castle, z obszernym opisaniem tego zdarzenia. Gubernator Hollenderski Elminy i 6 oficerów europejskich osad Hollenderskich padli ofiarą barbarzyństwa krajowców, nad któremi Rząd Hollenderski 150 lat panował. Przy tém 40 białych żołnierzy, 60 robotników i 40 nowozaciężnych z Batavii, oprócz wielu nieuzbrojonych osób, zamordowano, a czarni pokazywali części ciał zamordowanych na rynku Tacorary. Morderstwa te przypisują zemście za spór, jaki zachodził od lat kilku między białymi a krajowcami.

— Listy z Buenos-Ayres donoszą, że na granicach Boliviі zaczęły się nieprzyjacielskie działania. Generał Felipe Heredia d. 13 z. m. we 250 ludzi jazdy pobit Boliwijczyków pod Humahuaca i wziął w zdobyczy sprzęty wojenne, wielką ilość broni, koni i mułów.

— Podług wiadomości z Gibraltaru pod d. 18 t. m., d. 16 było tam mocne trzęsienie ziemi, lecz żadnych szkód nie zrządziło. Interessa handlowe były w bardzo złym stanie. (A.P.S.Z.)

Н і е м с к и.

Stuttgart, 30 Stycznia.

Przeszły nocy o godz. 1-szej, w nowey drukarni przy księgarni J. G. Cotta wybuchnął pożar. Gorliwości i poświęceniu się straży ogniowej, obywateli i woyska przypisać należy, że wściekłość płomieni zniszczyła tylko, w stosunku do ogromney budowy, małą część giserni. Po upłynieniu godziny, ogień już był ugaszony. Obecność Krѳла na mѣyscu pożaru pobudzała do większych usiłowań przybyłych na pomoc obywateli, którzy nawykli widzieć zawsze szlachetny przykład w osobie swojego Krѳla.

Freiburg, 26-go Stycznia.

Dzisiaj, o godz. 4 rano, miasto nasze przestraszone zostało ze snu uderzeniem na gwałt ogniowy, gdy w pewney części wielkiej budowy uniwersyteckiej wybuchnął z niewiadomey jeszcze przyczyny pożar. Udało się jednak, za przyśpieszoną ze wszystkich stron pomocą, ogień, który już część dachu objął, wstrzymać i przez to zapobiedz wielkiemu nieszczęściu, które szczególnie zagrażało szacownym skarbowi znakomitey Biblioteki Uniwersyteckiej.

Frankfort n. M., 1-go Lutego.

Od dawnego czasu niejednokrotnie krążyła pogłoska, że centralna Władza Związkowa będzie rozwiązana. Lecz pogłoska ta jest przedwczesną, jak się okazuje z tej okoliczności, że po zmarłym niedawno Kr. Bawarskim Dyrektorze najwyższego Sądu Appellacyjnego, *P. Heinrichen*, przy Związkowej Centralney Kommissyi wyznaczony został następca i codziennie jest oczekiwany. Przeciwnie Krѳlew. Pruski Tajny Radzca Rządowy i Radzca w Ministerystwie spraw wewnętrznych i policyi, *P. Mathias*, który podczas swojej tu obecności zastąpił na powszechne powołanie, powróci niezwłocznie do Berlina, dla objęcia tam swojego urzędu. (A.P.S.Z.)

W ł о с к и.

Rzym, 25-go Stycznia.

Francuzkie gazety mylnie doniosły o słabości Ojca S.: gdyż Jego Świątobliwość nie tylko używa czerstwego zdrowia, ale nawet codziennie przechadza się po mieście.

— *Diario* zaprzecza umieszczoney w wielu dziennikach zagranicznych wiadomości o powtórнымъ wybuchnieniu cholery w Neapolu.

*) Afrykańskie wybrzeże między rzekami Sucre i Volta mając 47 m. długo. od W. na Z. (H.)

— Въ прошломъ году случилось здѣсь 123 пожара, между которыми загорѣлось 76 печныхъ трубъ.

Пица, 19-го Января.

Теперь много говорятъ здѣсь о установленіи изъ Италіанскихъ владѣній, Италіанской конфедераціи, по образцу Германской, которой столицею былъ бы городъ Болонья или Феррара. Со временемъ окажется, сколько вѣроятно это извѣстіе, которое уже нѣсколько разъ повторяли. (G. C.)

Испанія.

Мадридъ, 24-го Января.

Español замѣчаетъ, что теперь когда всѣ надежды на иностранное посредничество исчезли, Испанія предоставлена самой себѣ и должна всячески стараться, привести къ концу междоусобную войну. Этотъ журналъ наконецъ увѣряетъ, что политическое состояніе края улучшилось, а не сдѣлалось хуже, какъ многіе утверждали, и оканчивается изъясненіемъ благодарности Г-мъ Тьеру, Одиллонъ-Баро, Могену и другимъ Французскимъ Депутатамъ, за ихъ усердное содѣйствіе Испаніи. (A.P.S.Z.)

Турція.

Константинополь, 6-го Декабря.

28-го Ноября, въ присутствіи самаго Султана, Министровъ и главныхъ Саювниковъ Порты, спущенъ былъ въ здѣшнемъ адмиралтействѣ пароходъ, построенный Г. Роддесомъ. Это первое судно, вышедшее изъ Турецкихъ верфей; оно отличается прочностію своей постройки, равно какъ изяществомъ формъ и искуснымъ расположеніемъ каютъ, которые снабжены всѣмъ, что только можетъ доставить пользу, или удовольствіе. Новый пароходъ будетъ имѣть машину въ 100 лошадей, изготовленную въ Англии; онъ будетъ служить преимущественно для развозовъ Капитана-Паши по разнымъ портамъ Имперіи. Спускъ этого парохода на воду произведенъ былъ весьма удачно, подъ руководствомъ Г. Роддеса, который удостоился при этомъ случаѣ самаго лестнаго отзыва со стороны Его Величества.

— По частнымъ письмамъ изъ Константинополя, помещеннымъ въ Одесскомъ Вѣстникѣ, холодъ достигалъ тамъ 11 градусовъ Ромюра. Весь заливъ, или Золотой-Рогъ, образующій гавань Оттоманской столицы, замерзъ отъ Кеате-Хане до Унь-Кабанъ, подлѣ Балукъ-Базара. Можно себѣ представить отчаяніе Константинопольскихъ жителей, въ ихъ непрочныхъ домахъ, при постройкѣ которыхъ все вниманіе всегда обращено на то, чтобы сдѣлать изъ нихъ прохладное убѣжище въ лѣтнюю пору, и которые во время зимы, согреваются только жаровнями. Во многихъ канцеляріяхъ и купеческихъ конторахъ, принуждены держать чернильницы подлѣ огня и надѣвать на руки перчатки, чтобы имѣть возможность писать. Знаменитые тандуры, родъ столовъ, снабженныхъ одѣлами, вокругъ которыхъ располагаются, какъ бы на постеляхъ, и подъ которыми ставятъ жаровни, служатъ общепотребительнымъ средствомъ для предохраненія отъ холода. (O. G. Ц. II.)

— *Morning Post* сообщаетъ письмо изъ Константинополя съ извѣстіемъ, что погибъ Англійскій бригъ *Defiance* командуемый Капитаномъ Раммъ. Изъ всего экипажа спаслось только двое людей. Бригъ плылъ изъ Александріи въ Одессу для нагрузки тамъ шерсти и сала для Англии и 4 Января при входѣ въ устье Босфора, потерпѣлъ кораблекрушеніе, близъ Кили на Азіатскихъ берегахъ.

— *Gazetta di Zara* пишетъ отъ 22 Января: „Надѣмся доставить нашимъ читателямъ удовольствіе, сообщая слѣдующее извѣстіе изъ Монтенегро: „*Цетина 7 Января*. Область наша по возвращеніи нашего Правителя изъ Россіи, получила новое политическое устройство. Сенатъ возобновленъ; онъ теперь состоитъ изъ Президента, въ особѣ самаго Правителя, изъ Вице-Президента, каковое достоинство Владыка пожаловалъ своему дядѣ Петровичу, быв. Лейтенанту въ Русской арміи, наконецъ изъ Секретаря, Канцлера и 12 Сенаторовъ. Въ Нагіяхъ или округахъ, установлено 12 Капитановъ національной гвардіи, и имъ переданы дѣла Сардаровъ, которые хотя остаются въ своемъ званіи, однако безъ всякой публичной власти. Устроена національная милиція, изъ 320 чел. и кромѣ того 30 чел. лейбъ-гвардіи Правителя.“

Помняутый журн. увѣдомляетъ далѣе изъ Травника отъ 21 Января: Во всей Босніи пользуются совершеннымъ здоровьемъ, и Визирь не перестаетъ сохранять и приводить въ исполненіе мѣръ на границахъ Османскихъ провинцій или еще зараженныхъ, или одержимыхъ язвою, а также противу господствующаго внутри на нѣкоторыхъ мѣстахъ падежа на скотъ. (A.P.S.Z.)

— Въ прошломъ году было ту 123 пожаровъ, помиду которыми здарыло ся 76 киминowych.

Пица, 19-го Стычня.

Мовіа ту teraz bardzo mocno o utworzeniu z krajow Włoskich konfederacyi Włoskiej na wzór Niemieckiej, której rezydencyą byłoby miasto Bononia, albo Ferrera. Czas przekona, jak dalece może być prawdziwą ta wieść, nie raz już powtarzana. (G. C.)

Испанія.

Мадридъ, дня 24 Стычня.

Español postrzega, że teraz, kiedy wszystkie nadzieje zagranicznej interwencji znikły, Hiszpania zostawiona jest samej sobie i musi użyć wszystkich sił swoich, ażeby wywoić domowej koniec położyć. Wspomniany dziennik zapewnia, że stan polityczny kraju polepszył się, lecz zgoła się nie pogorszył, jak wielu utrzymywało, i kończy oświadczeniem dla P.P. Thiers, Odillon-Barrot, Mauguin i innymъ Французкимъ Депутowanymъ wdzięczności, za ich gorliwe wspieranie sprawy Hiszpańskiej. (A.P.S.Z.)

Турція.

Константинополь, д. 6 Грудня.

28 Listopada r. z., w obecności Султана, Ministrów i znakomitych Urzędników Porcy, spuszczonej został w Admiralicyi tutejszej statek parowy, zbudowany przez P. Roddes. Jest to pierwszy statek tego rodzaju, który wyszedł z warsztatów Турецкихъ; obok trwałości budowy i pięknego kształtu, odznacza się wygodnymъ urządzeniemъ kajut, które mieszczą w sobie wszystko, co tylko służyć może ku potrzebie lub przyjemności. Statek mieć będzie parową machinę o sile 100 koni, zrobioną w Anglii, i ma być przeznaczony szczególniej dla podróży morskich Kapudana-Baszy do różnychъ portow państwa. Spuszczenie statku na wodę odbyło się nader pomyślnie, pod kierunkiemъ P. Roddes, któremu przy témъ zdarzeniu Султанъ w nayschlebniejszychъ wyrazachъ oświadczył swe zadowolenie.

— Подлугъ prywatnychъ wiadomości ze Stambułu, umieszczonychъ w Kuryerze Odesskim, zimno dochodziło tamъ do 11-stu stopni Reamura. Cała odnoga, takъ zwana Róg-Złoty, formująca portъ stolicy Otomańskiej, pokryła się lodemъ od Keate-Chane aż до Un-Kaban, wzdłużъ Baluk-bazaru. Można sobie wystawić rozpacz mieszkańcówъ Stambułu, w źle opatrzonychъ ichъ domachъ przy stawianiuъ którychъ całą uwagę zwracają zwykle na to, ażeby zapewnić sobie chłodne schronienie na lato, które w czasie zimy ogrzewają się tylko fajerkami. W wielu biurachъ i kantorachъ kupieckichъ muszą trzymać kałamarze przy ogniu i wkładać rękawiczki, do pisania. Powszechnie tu używane тандуры, rodzajъ stołówъ z okryciami czyli kołdrami, przy którychъ jakъ gdyby на pościeli wokoło się siada, i podъ которыми stawiają się fajerki, są jedynymъ środkiemъ zabezpieczenia się od zimna. (G. R. K. P.)

— *Morning-Post* udziela listъ z Konstantynopola, donoszący o rozbiciu się брыгу Англійского *Defiance*, dowodzonego przez Kapitana Ramm. Z całej osady uratowało się tylko dwóchъ ludzi. Brygъ tenъ płynął zъ Alexandrii do Odessy, gdzie miałъ wziąć ładunekъ wełny i sadła do Anglii, i d. 4 Стычня przy wpłynięniu do устья Босфору, poniosłъ rozbicie się blisko Кили на Brzegachъ Азыатскихъ.

— *Gazetta di Zara* donosi pod d. 22 Стычня: „Spodziewamy się sprawić czytelnikomъ naszymъ przyjemność, udzielającъ następną wiadomośćъ zъ Mentenegro: „*Cettigne 7 Стычня*. Krajъ nasz, od powrotu naszego Władyki zъ Rosyji, otrzymałъ nową polityczną organizacyą. Senatъ zostałъ wznowiony i składa się obecnie zъ Prezidenta w osobie samego Władyki, Vice-Prezidenta, którą-to godnośćъ Władyka udzieliłъ swojemu stryjowi *Petrowiczowi*, dawniej Porucznikowi w służbie Rosyjskiej, nakoniecъ zъ Sekretarza, Kanclerza i 12 Senatorówъ. W Nahiachъ czyli Powiatachъ wyznaczono 12 Kapitanówъ gwardyi narodowej, na którychъ włożono dotychczasowe obowiązki Sardarów, którzy, chociaźъ pozostają przy swychъ tytułachъ, jednakъ bezъ żadney publiczney władzy. Ustanowiona została milicya narodowa na żoździe, składająca się zъ 320 osób, a nadto strażъ przybozna Władyki zъ 30 ludzi.“

Wspomniany dziennikъ donosi далѣе zъ Травника podъ 21 Стычня: „W całej Босніи używają terazъ najlepszego stanu zdrowia i Wezyrъ nie przestaje utrzymywać i przyprowadzać до dalszego wykonania środkówъ, albo на границахъ jeszcze zapowietrzonychъ, albo przezъ zarządъ pustoszonej prowincyi Osmańskiej, jako i wewnątrz, przeciwko panującej wъ niektórychъ miejscachъ zarazie bydlęcej. (A.P.S.Z.)